

بسمه تعالی

دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه‌ی دوره‌ی دکتری تخصصی (Ph.D)

دانشگاه محقق اردبیلی

(ابلاغی طی نامه‌ی شماره‌ی ۲۱/۵۷۲۰۹ مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۷ وزارت متبوع)

مقدمه

رشد پرشتاب علم و فناوری و تحولات عظیم اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی به خصوص اهداف برنامه‌های توسعه و سند چشم‌انداز بیست ساله‌ی جمهوری اسلامی ایران، شرایطی را برای دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پدید آورده است که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای ایجاد تحول راهبردی در علم و فناوری و توجه بیشتر به پژوهش، تربیت نیروهای متعهد، متخصص و ماهر را از طریق تنوع در شیوه‌ی پذیرش دانشجو در دوره‌ی دکتری، در صدر اولویت‌های کاری خود قرار داده است. برای نیل به این اهداف، آخرین دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه‌ی آموزشی دوره‌ی دکتری دانشگاه محقق اردبیلی به استناد به نامه‌ی شماره‌ی ۲۱/۵۷۲۰۹ مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۷ معاون آموزشی وزارت متبوع، طبق مواد ذیل تدوین گردید.

تعاریف

وزارت: منظور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

وزارت‌تین: منظور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و علوم پزشکی است.

دانشگاه: منظور، دانشگاه محقق اردبیلی است.

گروه آموزشی: واحدی است متشکل از اعضای هیأت علمی متخصص در یک رشته که در دانشکده یا آموزشکده دایر است.

شورای گروه: شورایی است متشکل از اعضای هیأت علمی گروه آموزشی.

شورای تحصیلات تکمیلی گروه: شورایی است متشکل از اعضای هیأت علمی گروه با مرتبه‌ی

علمی استادیاری به بالا.

دانشجو: منظور دانشجوی دوره‌ی دکتری است.

دوره‌ی دکتری: منظور، دوره‌ی دکتری تخصصی (Ph.D) است.

بخش اول: مقررات آموزشی.

ماده ۱) دانشجو باید به طور تمام وقت به تحصیل بپردازد. وی موظف است از تمامی ضوابط و مقررات آموزشی و پژوهشی دوره دکتری، آگاهی یافته و ضمن رعایت آن‌ها، شأن و منزلت دوره و دانشگاه را همواره مراعات نماید. عدم آگاهی دانشجو از قوانین و مقررات مربوطه، حقی برای دانشجو ایجاد نمی‌نماید.

تبصره ۱: غیبت دانشجو در هر درس نباید از ۳/۱۶ مجموع ساعات آن درس تجاوز کند در غیر این صورت، نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌شود. در صورتی که غیبت دانشجو در یک درس، بیش از حد مجاز بوده و یا دانشجو در جلسه امتحان پایان نیم‌سال واحد درسی حضور نداشته باشد و از نظر شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموعه دروس انتخابی دانشجو حذف می‌شود در این صورت، رعایت داشتن حداقل ۶ واحد درسی در آن نیم‌سال الزامی نیست ولی آن نیم‌سال از نظر طول تحصیل، برای دانشجو یک نیم‌سال کامل محسوب می‌شود.

تبصره ۲: غیبت غیر موجه در امتحان هر درس، منجر به نمره صفر در آن درس می‌شود. در صورتی که غیبت دانشجو در جلسه امتحان از نظر شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موجه تشخیص داده شود، درس مزبور حذف می‌شود و شورای دانشکده مطابق مقررات، اقدام به تشخیص صحت مدارک ارائه شده از طرف دانشجو می‌نماید.

ماده ۲) مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری، حداقل، سه و نیم (۳/۵) و حداکثر، چهار و نیم (۴/۵) سال است که در صورت ضرورت و با درخواست کتبی دانشجو و تأیید استاد راهنما و شورای گروه، دانشکده می‌تواند حداکثر، یک نیم‌سال تحصیلی به این مدت اضافه نماید. در این صورت، لازم است دانشجو درخواست تمدید سنوات خود را حداقل یک ماه قبل از پایان مدت مجاز تحصیل، به مدیر گروه ارائه نماید.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجو، بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیر قابل پیش‌بینی، در حداکثر مدت مجاز، موفق به اتمام تحصیل نشود، با درخواست کتبی دانشجو و تأیید استاد راهنمای اول، مدیر گروه و شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و نیز تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه با حضور استاد راهنما وضعیت دانشجو را بررسی و متناسب با کمیت و کیفیت فعالیت‌های علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج وی تصمیم‌گیری خواهد نمود. بر این اساس، مدت مذکور جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۲: مهمانی، انتقالی و تغییر رشته در دوره دکتری ممنوع است.

تبصره ۳: دانشجوی دکتری می‌تواند در صورت داشتن عذر موجه (با تأیید شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده)، از ۲ نیم‌سال مرخصی تحصیلی (با احتساب سنوات) استفاده نماید لکن مرخصی تحصیلی در اولین نیم‌سال تحصیلی دوره دکتری امکان‌پذیر نیست ولی در شرایط استثنایی، با درخواست کتبی و مستدل دانشجو و تصویب در شورای

تحصیلات تکمیلی گروه و شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل تصمیم‌گیری خواهد بود.

ماده ۳ در شرایط خاص و در صورت نیاز و به تشخیص استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه، دانشجو موظف است حداکثر تا ۶ واحد درسی را به عنوان دروس جبرانی (که در مقاطع مختلف رشته‌های دایر در دانشگاه ارائه می‌شود) بگذراند. حداقل نمره‌ی دروس جبرانی بدون احتساب در میانگین نمرات آن نیم‌سال و میانگین کل نمرات دانشجو، در هر درس، ۱۴ از ۲۰ است. دروس جبرانی، ترجیحاً قبل از شروع دروس تخصصی دوره‌ی دکتری و حداکثر تا پایان دوره‌ی آموزشی باید گذرانیده شوند.

ماده ۴ تعداد واحدهای آموزشی و پژوهشی دوره‌ی دکتری (بدون احتساب واحدهای جبرانی)، ۳۶ واحد می‌باشد که ۱۵ تا ۱۸ واحد آن آموزشی است و توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه، تعیین و در شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده تصویب می‌شود. لازم است تعداد واحدهای ارائه شده برای تمامی ورودی‌های مختلف هر رشته در دوره‌ی دکتری، مساوی باشد.

تبصره ۱: حداقل نمره‌ی قبولی در هر درس، ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول نمره‌های دانشجو در همه‌ی درس‌ها، ۱۶ از ۲۰ است ولی چنان‌چه میانگین کل نمرات دانشجو در دروس آموزشی، کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز است با نظر استاد راهنما و با پرداخت هزینه‌هایی برابر با دروس جبرانی که به تصویب هیأت رئیسه‌ی دانشگاه خواهد رسید، قبل از ارزیابی جامع و حداکثر در یک نیم‌سال تحصیلی، درس یا درس‌هایی علاوه بر سقف واحدهای درسی دوره که در آن‌ها نمره‌ی کمتر از ۱۶ اخذ نموده و در گروه ارائه شده است را برای جبران میانگین کل بگذراند. در موارد استثنایی، انتخاب درس به پیشنهاد مدیر گروه و تصویب شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده انجام خواهد گرفت.

تبصره ۲: مادامی‌که میانگین کل نمرات دانشجو در دروس آموزشی، کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز به شرکت در ارزیابی جامع نمی‌باشد.

تبصره ۳: هیچ واحد درسی در دوره‌ی دکتری نمی‌تواند به صورت ناتمام برگزار گردد مگر آن‌که صراحتاً در سرفصل‌های ابلاغ شده از طرف وزارت، به امکان ناتمام اعلام شدن آن درس اشاره شده باشد. واحد درسی ناتمام، تنها در یک نیم‌سال انتخاب می‌گردد و نمره‌ی آن، حداکثر تا پایان نیم‌سال بعد باید ارائه شود. نمره‌ی واحد درسی ناتمام، در نیم‌سال انتخاب شده درج می‌گردد.

تبصره ۴: برگزاری دروس دوره‌ی دکتری به صورت معرفی به استاد و نیز معادل‌سازی دروس، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۵ تعداد واحدهای رساله در مرحله‌ی پژوهشی، بسته به واحدهای گذرانده در مرحله‌ی آموزشی، ۱۸ تا ۲۱ واحد می‌باشد.

ماده ۶) دانشجوی موظف است در هر نیمسال، بدون احتساب دروس جبرانی، حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی انتخاب نماید. عدم رعایت حداقل واحد درسی در نیمسال آخر آموزشی، بلامانع است.

تبصره ۱: دانشجوی موظف است پس از اتمام واحدهای آموزشی دوره و رعایت تبصره ۱ ماده ۴، واحد رساله را انتخاب نماید. دانشجوی موظف است در ابتدای هر نیمسال تحصیلی و تا زمانی که از رساله، دفاع قابل قبول ننموده است (با رعایت ماده ۲ و تبصره ۱ آن)، واحد رساله را انتخاب نماید.

تبصره ۲: دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های خارج از کشور که از سوی وزارت و بر اساس قوانین و مقررات مربوطه، برای ادامه‌ی تحصیل به دانشگاه معرفی می‌شوند، بایستی ۶ تا ۱۲ واحد درسی (به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه) بگذرانند. این دسته از دانشجویان همچنین ملزم به شرکت در ارزیابی جامع و گذراندن آن بوده و لازم است تمامی مواد و تبصره‌های این دستورالعمل را رعایت نمایند. سایر مقررات مربوط به این دسته از دانشجویان، توسط وزارت و دانشگاه تعیین شده که لازم است دانشجویان از تمامی آن‌ها اطلاع یافته و آن‌ها را رعایت نمایند.

تبصره ۳: دانشجوی می‌تواند به هر دلیل، از تحصیل در دوره‌ی دکتری اعلام انصراف نماید در این صورت، باید درخواست خود مبنی بر انصراف از تحصیل را به مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه تسلیم نماید. چنانچه دانشجو بعد از یک ماه، درخواست خود را پس‌نگیرد دانشگاه نسبت به صدور گواهی انصراف و سایر موارد لازم اقدام می‌نماید. دانشجوی انصرافی یا اخراج از تحصیل موظف است به تمامی تعهداتی که سپرده است عمل نموده و در صورت تسویه حساب کامل با دانشگاه و با رعایت مقررات دانشگاه و وزارت، می‌تواند مجدداً در آزمون شرکت نماید.

بخش دوم: انتخاب استاد راهنما، موضوع و طرح پیشنهادی رساله.

ماده ۷) راهنمایی رساله‌ی دانشجو، با هدایت یک و یا دو استاد راهنما (به صورت مشترک) انجام می‌شود در این صورت، لازم است استاد راهنمای اول (اصلی)، حداقل، ۶۰ درصد مسئولیت هدایت رساله را بر عهده داشته باشد.

تبصره ۱: استاد راهنمای اول، بایستی دارای مدرک دکترای تخصصی و عضو هیأت علمی دانشگاه محقق‌ارشد بوده و حداقل، دارای مرتبه‌ی استادیاری با ۴ نیمسال سابقه‌ی تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های دولتی و راهنمایی حداقل، دو پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد یا یک رساله‌ی دکتری دفاع شده باشد. در موارد خاص، به پیشنهاد مدیر گروه و تأیید رییس دانشکده، شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصمیم‌گیری خواهد نمود.

تبصره ۲: در صورت نیاز و به پیشنهاد استاد راهنما، می‌توان یک یا دو استاد مشاور (از داخل یا خارج از دانشگاه) برای هدایت دانشجو تعیین نمود.

تبصره‌ی ۳: در شرایط خاص، تعیین استاد راهنمای دوّم خارج از دانشگاه، به پیشنهاد کتبی و مستدلّ استاد راهنمای اوّل و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه انجام می‌پذیرد. در شرایط استثنایی، تعیین استاد راهنمای اوّل رساله از خارج از دانشگاه، پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه، شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و موافقت شورای دانشگاه امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره‌ی ۴: استاد راهنمای دوّم و استاد(ان) مشاور، بایستی حداقل، دارای مدرک دکتری تخصصی باشند.

تبصره‌ی ۵: بستگان درجه یک دانشجو (پدر، مادر، برادر، خواهر و همسر)، نمی‌توانند استاد راهنمای اوّل و دوّم، استاد مشاور و داور (داخلی و خارجی) رساله‌ی دانشجو باشند.

تبصره‌ی ۶: برای تدریس در دوره‌ی دکتری، دارا بودن حداقل، مدرک دکتری تخصصی و مرتبه‌ی استادیاری با دو نیم‌سال سابقه‌ی تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های دولتی ضروری است. در موارد خاص، بر اساس پیشنهاد مدیر گروه و تأیید شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصمیم‌گیری خواهد شد.

ماده‌ی ۸) دانشجو موظف است پس از ورود به دوره‌ی دکتری، در طول نیم‌سال اوّل تحصیلی، استاد راهنمای رساله‌ی خود را از بین اعضای هیأت علمی گروه، کتباً انتخاب و پس از موافقت کتبی استاد راهنما، به مدیر گروه اعلام نماید. دانشجو همچنین موظف است حداکثر تا پایان نیم‌سال اوّل تحصیلی، موضوع رساله و حداکثر تا پایان نیم‌سال سوّم تحصیلی، طرح پیشنهادی رساله را با هماهنگی استاد(ان) راهنما تعیین و تنظیم و به مدیر گروه، تسلیم نماید. آغاز فعالیت‌های پژوهشی دانشجو، منوط به موفقیت وی در ارزیابی جامع می‌باشد.

تبصره‌ی ۱: ارزیابی طرح پیشنهادی رساله‌ی دانشجو، توسط کمیته‌ای متشکل از استاد(ان) راهنما، استاد(ان) مشاور، یک داور داخلی (به پیشنهاد کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه)، نماینده‌ی شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیر گروه و با حضور دانشجو برای دفاع از طرح پیشنهادی رساله‌ی خود، انجام و صورت‌جلسه می‌شود. حضور استاد راهنمای اوّل، داور، مدیر گروه و دانشجو در جلسه الزامی است.

تبصره‌ی ۲: دانشکده موظف است پذیرش و ثبت طرح پیشنهادی رساله‌ی دانشجو را پس از تصویب در شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، کتباً به وی ابلاغ نماید.

ماده‌ی ۹) عدم ثبت نام و انتخاب واحد در آغاز هر نیم‌سال تحصیلی (در مرحله‌ی آموزشی و یا پژوهشی) و همچنین عدم ثبت طرح پیشنهادی رساله در زمان مقرر، به منزله‌ی انصراف دانشجو از تحصیل تلقی می‌شود. در موارد استثنایی که دانشجو عذر موجه داشته باشد، می‌تواند با موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، حداکثر تا دو نیم‌سال، از

مرخصی تحصیلی (با احتساب سنوات) استفاده نماید. در هر حال، دانشجو فقط ۲ نیم‌سال می‌تواند با لحاظ تبصره‌ی ۳ ماده‌ی ۲، از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.

بخش سوم: ارزیابی جامع.

ماده‌ی ۱۰) احراز قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو برای آغاز فعالیت‌های پژوهشی، از طریق ارزیابی جامع (که توسط کمیته‌ی ارزیابی جامع صورت می‌پذیرد) تعیین می‌شود. در این مرحله، دانشجو در صورت احراز شرایط ماده‌ی ۱۵ یا تبصره‌ی آن، باید در یک آزمون کتبی و شفاهی که شامل سه درس اصلی (به انتخاب استاد راهنما و تصویب کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه) می‌باشد شرکت نماید. آزمون کتبی به صورت تشریحی و در یک روز انجام می‌شود. آزمون کتبی و شفاهی باید به گونه‌ای باشد تا توانمندی تحلیل و استنباط دانشجو برای آغاز فعالیت پژوهشی (ترجیحاً در راستای رساله) سنجیده شود. دانشجو موظف است بلافاصله پس از پایان دوره‌ی آموزشی، در اولین ارزیابی جامع شرکت نماید. در شرایط استثنایی، موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه، قابل تصمیم‌گیری خواهد بود.

تبصره‌ی ۱: در کمیته‌ی ارزیابی جامع، مدیر گروه (به عنوان رئیس کمیته‌ی ارزیابی)، استاد(ان) راهنما و مشاور، نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده (بدون حق رأی) و سه نفر از اعضای هیأت علمی هم‌گرایش با دانشجو، به انتخاب کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه و تصویب شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده که حداقل، یکی از آن‌ها بایستی دارای مرتبه‌ی علمی دانشجویی یا بالاتر و خارج از دانشگاه باشد (به عنوان داور)، حضور خواهند داشت. دو عضو هیأت علمی دیگر (داوران) نیز بایستی حداقل، دارای مدرک دکتری تخصصی و مرتبه‌ی استادیاری با یک سال سابقه‌ی تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های دولتی باشند.

تبصره‌ی ۲: جلسه‌ی کمیته‌ی ارزیابی جامع، با حضور حداقل ۵ نفر رسمیت می‌یابد. حضور مدیر گروه، استاد راهنمای اول و داوران خارجی و داخلی در جلسه الزامی است.

تبصره‌ی ۳: ارزیابی جامع، زیر نظر مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در اردیبهشت و آبان هر سال توسط گروه برگزار می‌شود. این آزمون برای دانشجویان هر رشته/گرایش به صورت یکجا برگزار می‌شود.

تبصره‌ی ۴: مواد کتبی آزمون، باید حداقل یک نیم‌سال قبل از برگزاری ارزیابی جامع، توسط مدیر گروه و به نحو مقتضی به اطلاع دانشجو برسد. دانشجو نیز موظف است در خصوص مواد آزمون و تاریخ دقیق ارزیابی جامع، از مدیر گروه، کسب اطلاع نماید.

تبصره‌ی ۵: حداقل میانگین نمره‌ی قبولی ارزیابی جامع، ۱۶ از ۲۰ می‌باشد.

تبصره‌ی ۶: در ارزیابی جامع، لازم است ابتدا آزمون کتبی و سپس آزمون شفاهی برگزار گردد. حداکثر نمره‌ی کتبی آزمون، ۱۴ و حداکثر نمره‌ی شفاهی آن، ۶ از ۲۰ می‌باشد. برگزاری آزمون شفاهی، منوط به کسب نمره‌ی حداقل ۱۰ از آزمون کتبی می‌باشد. آزمون شفاهی نیز

پس از هماهنگی مدیر گروه با اعضای کمیته‌ی ارزیابی، همزمان یا حداکثر تا ۱۵ روز بعد از آزمون کتبی برگزار می‌گردد.

ماده‌ی ۱۱) مدیر گروه موظف است قبولی یا عدم قبولی دانشجو در ارزیابی جامع (بدون اعلام نمره) را کتباً به وی ابلاغ نماید.

تبصره‌ی ۱: دانشجو می‌تواند درخواست تجدید نظر به نتیجه‌ی ارزیابی جامع را حداکثر پس از گذشت یک هفته از اعلام نتیجه‌ی نهایی ارزیابی جامع، به صورت کتبی به رییس دانشکده ارائه نماید. رییس دانشکده، مسئولیت بررسی و رسیدگی به درخواست تجدید نظر دانشجو را به عهده خواهد داشت.

تبصره‌ی ۲: صورت‌جلسه‌ی ارزیابی جامع که به امضای تمامی اعضای حاضر در کمیته‌ی ارزیابی جامع رسیده است (پس از بررسی و رسیدگی به درخواست تجدید نظر احتمالی دانشجو)، باید حداکثر ظرف مدت ۷ روز از تاریخ اعلام نتیجه‌ی نهایی ارزیابی جامع، توسط مدیر گروه به معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال شود. معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است نتیجه‌ی ارزیابی جامع را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه نیز ارسال نماید.

ماده‌ی ۱۲) در صورت عدم قبولی دانشجو در اولین ارزیابی جامع، وی باید بلافاصله در دومین ارزیابی جامع، شرکت کند و در صورت قبولی، دوره را ادامه دهد در غیر این صورت، از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی دکتری محروم خواهد شد. در شرایط استثنایی، موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه، قابل تصمیم‌گیری خواهد بود.

تبصره‌ی ۱: جایگزینی نمره‌ی قبولی دانشجو در هر یک از مواد آزمون‌های کتبی و شفاهی اولین ارزیابی جامع، برای دومین ارزیابی جامع مجاز نمی‌باشد.

ماده‌ی ۱۳) تمام فعالیت‌های علمی و پژوهشی دانشجو در مرحله‌ی پژوهشی و تدوین رساله، باید با هدایت و نظارت استاد(ان) راهنما صورت گیرد. دانشجو موظف است پس از قبولی در ارزیابی جامع، در پایان هر نیم‌سال تحصیلی، گزارش پیشرفت اجرای رساله را تهیه و پس از تأیید استاد راهنما، به مدیر گروه تحویل دهد. مدیر گروه موظف است بلافاصله، گزارش پیشرفت اجرای رساله را به معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل و معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است هر سال یک‌بار، گزارش پیشرفت اجرای رساله را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. صدور مجوز دفاع از رساله، منوط به ارائه‌ی به موقع گزارشات پیشرفت اجرای رساله توسط دانشجو به استاد راهنما و مدیر گروه و تأیید آن‌ها می‌باشد.

بخش چهارم: دفاع از رساله.

ماده‌ی ۱۴) دانشجو پس از تدوین رساله و تأیید آن توسط استاد(ان) راهنما و به شرط کفایت دستاوردهای علمی مستخرج از رساله، موظف است برای ارائه‌ی گزارشی از کار پژوهشی خود و دفاع از رساله در حضور هیأت داوران، درخواست مجوز نماید.

تبصره ۱: کفایت دستاوردهای علمی مستخرج از رساله برای دانشجویان رشته‌های مختلف علوم پایه، فنی - مهندسی و کشاورزی، پذیرش یا چاپ حداقل، یک مقاله‌ی علمی پژوهشی در مجلات دارای نمایه‌ی JCR و یک مقاله‌ی علمی پژوهشی در مجلات دارای رتبه‌ی علمی پژوهشی از یکی از وزارتین و برای دانشجویان سایر رشته‌ها، پذیرش یا چاپ حداقل دو مقاله‌ی علمی پژوهشی در مجلات دارای رتبه‌ی علمی پژوهشی از یکی از وزارتین می‌باشد. پذیرش یا چاپ یک مقاله در مجلات دارای نمایه‌ی JCR می‌تواند جایگزین یک مقاله‌ی علمی پژوهشی در مجلات دارای رتبه‌ی علمی پژوهشی از یکی از وزارتین شود. پذیرش یا چاپ حداکثر یک مقاله‌ی علمی پژوهشی (غیر از مقاله‌ی علمی پژوهشی دارای نمایه‌ی JCR) می‌تواند در مجلات با صاحب امتیازی یا مرتبط با دانشگاه باشد.

تبصره ۲: ثبت اختراعات، اکتشافات، نوآوری‌ها و آثار بدیع هنری مرتبط با رساله (تأیید شده توسط سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران و سایر مراجع ذیصلاح)، می‌تواند حداکثر، جایگزین پذیرش یا چاپ یک مقاله‌ی مربوط به تبصره ۱ ماده‌ی ۱۴ (غیر از مقاله‌ی علمی پژوهشی دارای نمایه‌ی JCR) شود.

تبصره ۳: در مقالات مستخرج از رساله، لازم است نام و نام خانوادگی استاد(ان) راهنما (به عنوان نویسنده‌ی مسئول) و دانشجو به همراه نام صحیح دانشگاه (دانشگاه محقق اردبیلی یا University of Mohaghegh Ardabili) نوشته شود در غیر این صورت، آن مقاله، مقاله‌ی مستخرج از رساله محسوب نشده و پس از چاپ نیز دانشگاه مختار خواهد بود از طریق مراجع ذیصلاح، نسبت به احقاق حقوق خود اقدام نماید. امتیاز هر مقاله برای دفاع، فقط برای دانشجوی نفر اول محسوب می‌شود.

ماده ۱۵) دانشجو موظف است قبل از درخواست صدور مجوز برای دفاع نهایی از رساله، گواهی قبولی قطعی در یکی از آزمون‌های زبان خارجی زیر را ارائه نماید:

(MSRT) MCHE (با حداقل نمره ۵۰)

TOEFL (با حداقل نمره ۵۰۰ برای pbt یا حداقل نمره ۱۷۳ برای cbt یا حداقل نمره ۶۰-۵۹ برای ibt)

TOLIMO (با حداقل نمره ۵۰۰)

IELTS (با حداقل نمره ۵)

تاریخ گواهی مذکور، می‌تواند حداکثر، دو سال قبل از پذیرش دانشجو در دوره‌ی دکتری باشد.

تبصره: در صورتی که دانشجو بتواند از یکی از آزمون‌های زبان خارجی ماده‌ی ۱۵، نمره‌ی ۴۵ از آزمون (MSRT) MCHE، نمره‌ی ۴۵۰ pbt یا نمره‌ی ۱۳۳ cbt یا نمره‌ی ۳۹-۴۰ ibt مربوط به تافل (TOEFL)، نمره‌ی ۴۵۰ از آزمون TOLIMO و یا نمره‌ی ۴/۵ از آزمون IELTS را کسب نماید می‌تواند در ارزیابی جامع شرکت کند.

ماده ۱۶) قبل از درخواست دانشجو برای اخذ مجوز به منظور تشکیل جلسه‌ی دفاع، لازم است دانشجو از رساله‌ی خود، پیش‌دفاع نماید. دانشجو قبل از انجام درخواست پیش‌دفاع، بایستی واجد شرایط ماده‌ی ۱۴ و ۱۵ باشد.

تبصره‌ی ۱: قبل از تشکیل جلسه‌ی پیش‌دفاع، مدیر گروه، دستاوردهای علمی رساله‌ی دانشجو را کتباً به معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده منعکس می‌نماید. معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، پس از بررسی و تطبیق مقالات، در خصوص مستخرج بودن مقاله از رساله و همچنین دارای شرایط لازم بودن نشریه‌ای که مقاله در آن چاپ شده است (ماده‌ی ۱۴ و تبصره‌های آن)، اظهار نظر نموده و نتیجه را کتباً به مدیر گروه منعکس می‌نماید. پس از اخذ این تأییدیه و انجام موفق پیش‌دفاع، دانشجو می‌تواند برای دفاع نهایی از رساله، درخواست مجوز نماید.

تبصره‌ی ۲: جلسه‌ی پیش‌دفاع، صرفاً با شرکت تیم هدایت کننده‌ی رساله و مدیر گروه برگزار می‌گردد. این جلسه، با درخواست کتبی دانشجو و تأیید استاد راهنما و هماهنگی مدیر گروه با معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و تیم هدایت کننده‌ی رساله برگزار و بر اساس فرم مربوطه صورتجلسه می‌شود.

تبصره‌ی ۳: در صورت تأیید جلسه‌ی پیش‌دفاع و پس از تصویب رساله در شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، لازم است داوران رساله برای برگزاری جلسه‌ی دفاع نهایی، در آن شورا مشخص گردند.

تبصره‌ی ۴: پس از انجام موفق پیش‌دفاع و تصویب رساله در شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و تعیین داوران رساله (بر اساس ماده‌ی ۱۷)، معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است رساله را برای آن داوران به صورت محرمانه ارسال و نظر آن‌ها را در مورد کفایت و محتوای علمی و پژوهشی رساله اخذ نماید. تأیید کتبی داور خارجی و یک داور از بند ج ماده‌ی ۱۷، مبنی بر قابل قبول بودن رساله، برای صدور مجوز دفاع از رساله لازم می‌باشد.

ماده ۱۷) ترکیب هیأت داوران در جلسه‌ی دفاع از رساله‌ی دانشجو به شرح زیر است:

الف) استاد(ان) راهنما. (استاد راهنمای اول، رئیس هیأت داوران و اداره کننده‌ی جلسه می‌باشد).

ب) استاد(ان) مشاور.

ج) دو نفر از اعضای هیأت علمی گروه به پیشنهاد شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده به عنوان داوران داخلی. در موارد استثنایی، شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده تصمیم‌گیری خواهد نمود.

د) یک نفر از اعضای هیأت علمی متخصص در رشته‌ی مربوطه از خارج از دانشگاه به پیشنهاد شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده (به عنوان داور خارجی) که باید دارای مرتبه‌ی دانشیاری و یا بالاتر باشد.

ه) معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده یا نماینده وی به عنوان نماینده مدیرت تحصیلات تکمیلی دانشگاه (بدون حق رأی و به عنوان ناظر بر اجرای صحیح مقررات مصوب).

تبصره ۱: حداقل مرتبه علمی داوران داخلی در جلسه دفاع از رساله دانشجوی، مرتبه استاد یاری با دو سال سابقه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل، دو پایان نامه کارشناسی ارشد یا یک رساله دکتری در رشته مربوط می باشد.

تبصره ۲: حضور تمامی اعضای هیأت داوران در جلسه دفاع از رساله دانشجوی الزامی است. در صورتی که معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، استاد راهنما یا مشاور رساله باشد، یک عضو هیأت علمی از گروه یا دانشکده، از طرف شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده به عنوان نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه تعیین می شود.

تبصره ۳: در صورتی که استاد راهنمای دوّم و یا تمامی اساتید مشاور، با دلایل موجه، به تشخیص شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، نتوانند در جلسه دفاع شرکت نمایند، به انتخاب معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، یک داور به ترکیب هیأت داوران اضافه می شود.

تبصره ۴: شصت درصد از حق الزحمه استاد(ان) مشاور غایب و چهل درصد از حق الزحمه استاد راهنمای دوّم غایب در جلسه دفاع، پرداخت نمی گردد.

بخش پنجم: نمره رساله.

ماده ۱۸) ملاک تصمیم گیری در خصوص ردّ یا قبول رساله دانشجوی و همچنین درجه آن، میانگین نمراتی است که اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه، به رساله دانشجوی می دهند. تبصره: در صورت وجود بیش از یک نفر استاد راهنما، میانگین نمرات اساتید راهنما و در صورت وجود بیش از یک نفر استاد مشاور، میانگین نمرات اساتید مشاور به عنوان نمره هر یک از آن ها در نمره کل منظور خواهد شد.

ماده ۱۹) سقف نمره رساله، حداکثر ۲۰ (بیست) نمره است که با توجه به جدول زیر محاسبه می شود:

محتوای پژوهش و نوآوری رساله	۱۰ - ۰ نمره
نحوه نگارش و تدوین محتوای رساله	۵ - ۰ نمره
کیفیت دفاع از یافته ها	۴ - ۰ نمره
رعایت زمان بندی اجرای رساله	۱ - ۰ نمره

تبصره ۱: نتیجه ارزیابی رساله، به یکی از دو صورت زیر اعلام می شود:

الف) قبول:

- ۱- نمره ۱۹ به بالا (درجه عالی یا P-EX).
- ۲- نمره ۱۷/۵ تا ۱۸/۹۹ (درجه بسیار خوب یا P-VG).
- ۳- نمره ۱۶ تا ۱۷/۴۹ (درجه خوب یا P-GO).

ب) غیر قابل قبول (نمره کمتر از ۱۶ یا F).

تبصره ۲: چنانچه رساله‌ی دانشجو، «غیر قابل قبول» ارزیابی شود، بنابر تشخیص هیأت داوران، دانشجو مجاز است در مدت حداکثر شش ماه، به شرط اینکه از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی بیشتر نشود، اصلاحات لازم در رساله را به عمل آورده و فقط برای یکبار دیگر از آن دفاع نماید. در این صورت و به شرط انجام دفاع قابل قبول، فقط درجه‌ی بسیار خوب یا خوب به دانشجو تعلق می‌گیرد.

تبصره ۳: تاریخ فارغ‌التحصیلی دانشجو، تاریخ دفاع قابل قبول از رساله می‌باشد.

بخش ششم: سایر مقررات.

ماده ۲۰) دانشجو پس از گذراندن ارزیابی جامع و در صورت موافقت استاد راهنمای اول و تکمیل فرم‌های مربوطه و دارا بودن تمامی شرایط وزارت، می‌تواند در اولویت استفاده از فرصت مطالعاتی قرار گیرد. در این صورت لازم است دانشجو، تمامی هماهنگی‌های لازم با وزارت را انجام دهد. استفاده از فرصت مطالعاتی، تابع قوانین و مقررات وزارت می‌باشد. در زمان درخواست دانشجو برای استفاده از فرصت مطالعاتی، نباید بیش از ۳ سال از شروع تحصیل وی در دوره‌ی دکتری گذشته باشد.

ماده ۲۱) چاپ رساله‌های دکتری بلامانع است اما ضروری است دانشجو تمامی قوانین و مقررات معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه در این مورد را رعایت نماید. در غیر این صورت، دانشگاه مختار خواهد بود از طریق مراجع ذیصلاح، نسبت به احقاق حقوق خود اقدام نماید

ماده ۲۲) در موارد زیر، دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی دکتری محروم می‌شود:
الف) عدم ثبت نام و انتخاب واحد در آغاز هر نیم‌سال تحصیلی یا ثبت رساله در زمان مقرر بدون دلیل موجه (با رعایت ماده‌ی ۹).

ب) میانگین کل نمره‌های درس‌هایی که دانشجو گذرانده است (با رعایت تبصره‌ی ۱ ماده‌ی ۴)، کمتر از ۱۶ شود.

ج) صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی، پس از دو بار ارزیابی جامع (با رعایت ماده ۱۲)، احراز نشود.

د) رساله‌ی دانشجو (با رعایت تبصره‌ی ۲ ماده‌ی ۱۹)، «غیرقابل قبول» ارزیابی شود.

ه) مدت مجاز تحصیل دانشجو (با رعایت ماده‌ی ۲ و تبصره‌ی ۱ آن)، به پایان برسد.

و) تا پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی، واجد شرایط تبصره‌ی ماده‌ی ۱۵ نگردد.

تبصره: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی دکتری، دانشگاه مجاز است با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، صرفاً گواهینامه‌ای را بر اساس کارنامه‌ی تحصیلی دانشجو صادر نماید.

ماده ۲۳) در صورتی که موضوعی در این دستورالعمل لحاظ نشده باشد، بر اساس آیین‌نامه‌ی شماره‌ی ۲۱/۵۷۲۰۹ مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۷ وزارت و سایر مقررات دانشگاه و وزارت اقدام خواهد شد.

ماده ۲۴) این دستورالعمل، در شش بخش، بیست و چهار ماده و چهل و شش تبصره در تاریخ ۱۳۹۱/۱/۲۸ در شورای دانشگاه به تصویب رسیده است و برای دانشجویانی که از سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ و پس از آن، در دوره دکتری تخصصی دانشگاه محقق اردبیلی پذیرفته می‌شوند، لازم‌الاجراست. از تاریخ اجرای این دستورالعمل، کلیه دستورالعمل‌های مغایر با این دستورالعمل، لغو می‌شوند. هرگونه تفسیر مفاد این دستورالعمل یا تغییر در آن، صرفاً در اختیار شورای دانشگاه می‌باشد.